

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izvenredni modelje in pravnika. **Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin., za izredne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu nad 10 objav popust.**

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znak za odgovor. Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 90.

„Slov. narod“ velja v Ljubljani in po pošti:	
V Jugoslaviji:	
celoletno naprej plačan	K 84—
polletno	42—
3 mesečno	21—
1	7—
V inozemstvu:	
celoletno	K 95—
polletno	50—
3 mesečno	26—
1	9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročini vredno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez pošiljave denarja se ne moremo ozirati.

Vredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Recepte sprejema le podpisane in zadostno frankovane. Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Novi krvavi spopadi na Reki.

(Naša izvorna poročila.)

Reka, 7. julija. Včeraj 6. t. m. ob 8. uri zvečer hoteli so italijanski vojaki in reški prostovoljci navaliti z granatami na francosko bojno ladjo »Sagalave«, ki leži usidrana pod molom Zichy. Francoska torpedovka je otvorila ogenj in na mestu je ostalo več mrtvih in ranjenih. Nato je odkorakal eden oddelek italijanskih vojakov do Porto Baros, kjer se nahaja francoska baza za oskrbo francoskoogrške armade in so navalili na tamonjno francosko stražo, ki je sestojala iz dvajset Anamitov, od koje je padlo osem Anamitov, a drugi so bili zarobljeni. Na italijanski strani je mnogo mrtvih in ranjenih. Ulične borbe so trajale do kasno v noč. Treba ponovno naglašati, da je italijanska vojska, ki šteje 20.000 ljudi, stala v gostem redu po vseh ulicah mesta, ali da se držala povsem pasivno. Včeraj ni bil njihovec pozvan na odgovornost za predvčerajšnje dogodke. Reški dobrovoljci pričakujejo te dni močna olajanja iz Italije, katera bi imela iztirati francosko bazo z Reke, da na ta način oslabi francosko vojsko, ki se vodi proti boljševikom. Te dni se je opazilo več emisarijev iz Budimpešte, ki — se zdi — stojijo z dogodki na Reki v tesni zvezi.

Reka, 7. julija 1919. O reških dogodkih zaznamo se že poedinosti: Vsi reški meščani so bili že naprej uverjeni, da je Graziljev proglas na ljudstvo le mig istega aranžerja reških pogromov za daljše dogodke. In v istini, včeraj, v nedeljo zvečer so se ponovili krvavi dogodki v taki meri, kot se dosedaj še ni slišalo. Uloge so bile razdeljene kakor obično: Giovanotti so izvajali nered, italijanski vojaki so jih hrabro podpirali. Ob 9. uri zvečer so razburili prvi streljško meščanstvo. Ko so Giovanotti pričeli napadati Francoze, priskočili so jim na pomoč italijanski vojaki in častniki, na kar se je na raznih mestnih delih razvil streljanje iz pušk in se čule eksplozije ročnih granat. Nekatere eksplozije so izvale utis, kakor da so topovi stopili v akcijo. Giovanotti so navalili na siromašne Anamite in streljali nanje iz revolverjev in pušk. Tri siromaki okoli 30 po številu, so v svojo obrambo izstrelili salvo v zrak. To je bil povod glavni vojski, da se umeša v borbo. Masa je potisnila Anamite v magazin, ki so ga oni varovali, in metali na nje veliko množino ročnih granat. Tu je nastalo pravo krovljenje. Mnogo Anamitov so pobili ali težko ranili. Ze mrtve in ranjene potokli so podivjani Giovanotti in vojaki z nogami in nožmi. Kasneje so bili odvedeni mrtvi in ranjeni v bolnico. Enega Francoza so Giovanotti v pravem pomenu besede zaklali in ga vrgli v morje. Italijanski vojaki so vlekli enega francoskega vojaka na trač-

nice in ga vrgli pred tramvaj, ki je ravno privozil mimo. Samo razboritost tramvajaska osoba je zaprečila, da ni Francoz na ta način izgubil življenja. Iz mnogih hiš se je streljalo z revolverji in puškami na Francoze. Na nekem mestu so ostali štiri Anamiti brez municije in so bili prisiljeni se predati. Italijanski vojaki in Giovanotti so jih zaklali ali potokli. Italijanski se hvalijo, da je adjutant, poznani kapitan trditov Venturi, napravil pravcati pokol med Francozi s svojimi šestimi ročnimi granatami. Število mrtvih se ne more še točno ustanoviti, ali se govori, da jih je 50—80 in to samo Francozov. Da bi komedija bila popolna, došlo je na ulico osem italijanskih oklopnih avtomobilov, baje da bi vspostavili mir in red, ali se zdi, da so tudi oni sodelovali pri napadu na Francoze. Na ljudi, ki so hoteli rešiti Francoze se je tudi streljalo. Govori se, da pride na Reko francosko in angleško brodogradnjo, in da se mesto proglasit kot vojaško okupirano. Ali to so le glasovi, katerih avtentičnosti se ne moremo kontrolirati.

Naša politična smer.

(Poročilo poslanca v Narodnem predstavništvu dr. D. P. uca na zboru zaupnikov JDS dne 6. julija 1919 v Ljubljani.)

Gospodje zaupniki! Ko smo prišli v Beograd, je bila naravna stvar, da smo se ozirli po onih, katere družijo z nami skupno mišljenje in skupen program. Na podlagi dogovorov, ki so se vršili že prej v Bosni, združili smo se iz novih krajev, priključenih naši državi, v takozvanem »Demokatičnem klubu«. Dogovori so se vršili naprej. Združili smo se tudi s somišljeniki v Srbiji, iz česar so se rodile tri posledice. Prvega je bila misel narodnega ujedinjenja prenešana na praktična tla. Mi smo edina stranka, v kateri so združeni somišljeniki iz vseh krajev naše Jugoslavije, edina stranka, katera vsebuje vsa tri plemena Srbe, Hrvate in Slovence, v kateri sede pristaši vseh treh ver. Druga posledica, da, kljub vsem spremembam, ki so se in se bodo še izvršile v delovanju stranke, je čisto gotovo, da se iz te organizacije, iz demokatičnega kluba poraja velika državna stranka, katera se zgraja že danes in da bo vsled tega naša JDS del te velike stranke; gotovo je, da se bo razširilo naše politično obzorje in da bomo morali razprostrti pogled daleč na jug ter da bo oziroma je že dobila naša stranka velik političen upliv, kakršnega do sedaj še ni imela in katerega bo morala upoštevati vsaka vlada, pa naj si bude taka ali taka. Mislim, da je vsled tega koraka, ki smo jih označili s tem z našega stran-

kinega stališča, brezdvomno odobravati.

Glede dela veste, da je veliko težav. Srbija je razrušena, prometne zveze so uničene, gospodarske razmere so ne-normalne, finančne razmere niso urejene. Nikdar se ni rodila kaka država v težjih razmerah, kakor naša Združenih imamo šest različnih pokrajin, ki so vse imele svojo različno upravo in zakonodajo. Iz tega vidika je treba gledati na poslovanje vlade, kakor tudi parlamenta. To naše predstavništvo ni ustavni parlament, mi smo samo nekaki zastopniki posameznih strank, za to nima naš parlament tistega upliva, kakor bi ga sicer moral imeti. Kljub temu pa se mi zdi, da je kritika dela o Narodnem predstavništvu krivična in prestroga. Moja naloga je, opisati naše strankino delovanje v Narodnem predstavništvu.

Mi imamo jasno začrtano pot in s te poti nismo nikdar krenili. Kar se tiče zunanje-političnega položaja, stojimo na stališču, da pripadajo naši državi vsi kraji, kjer biva naš rod in kjer se govori naš jezik. Stali smo in stojimo na stališču, da moramo podpirati vsako akcijo, ki stremi za tem, da se narod ne cepi. Naš demokatični klub in naša stranka stoji na stališču, da ako bo mirova delegacija podpisala mir, s katerim bi se vzel kak del naše domovine, da je ta podpis le izsiljen in da mi v nobenem slučaju ne priznavamo kakih pravic sosednim državam do pokrajina in krajev, ki pripadajo nam. Kar se pa tiče notranje politike, stojimo na stališču, da se mora država osnovati na dveh principih, na principih narodnosti in demokracije. Narodnost je danes stvar, katera ni odveč. Sliši se pač baš v sedanjih časih besede, da narodnost v sedanjih časih ni več aktualna. Toda temu ni tako. Narodnost je danes istovetna z državnostjo. Narod je samo en sam v celi državi. Mi stremimo za tem, da ni posameznih razločkov med Srbi, Hrvati in Slovenci. Beseda ujedinjenje je sicer danes na jeziku vsem strankam, ki sede v parlamentu, toda v resnici in v srcu jim to ni. Mi vemo, da imamo v Sloveniji in v celi Jugoslaviji mnogo agitatorjev tujih držav, ki delujejo proti skupnosti in državnosti in mnogo protivnikov našemu narodnemu ujedinjenju.

Misel državne enotnosti je treba propagirati vsespod, da ne bo zamakala ljubezden do naše države, ampak da se zoje v meso in kri našega naroda tako, da bomo pripravljani preliči zadnjo kapljo krvi za nje obstoj.

Napram onim, ki so druge državnosti in govore drug jezik, pa so naši državljanji, stojimo na stališču, da naj

imajo iste pravice, kakor mi; seveda pri tem ne smemo pozabiti, da je treba najprej nam pravičnosti. Stoletja smo trpeli pod pritiskom tujcev mnogo krivice, ki so se nam po njih zgodile. Mi smo zastopali mnenje, zlasti pri državnem zakonu, da je treba v prvi vrsti zasigurati udoben dom v prvi vrsti vsem onim, ki so pribežali iz okupirane ozemlja. Ti morajo dobiti udobno stališče brez težav. Na drugi strani pa moramo popraviti krivice, ki so jih tuje države zakrivile z naseljevanjem tujcev po naši zemlji. V tem pogledu je treba strogo organizacije, in kdor noče biti zvest državi, mora iti ven.

Država mora biti zgrajena na načelih demokracizma. To načelo smo izvajali dosledno. Narodno predstavništvo ima sicer samo omejen delokrog, ono ima zgraditi samo temelje države in pripraviti volilni red za Narodno skupščino.

Kar se tiče ustavne sistema, postavili smo se v tem pogledu na stališče, da ni delati težav našim srbskim državnikom, ki stoje na stališču, da naj se srbski sistem raztegne tudi na naše pokrajine. Toda hoteli smo spraviti dem. duh v in to se je doseglo. Mi, ki smo sprejeli monarhijo srbsko, smo tudi dosegli to, da je dana vsa garancija, da bo ta država tudi res demokatična in da bo kralj samo izvrševatelj ljudske volje. Kralj je po našem mnenju ne po božji milosti, ampak po volji naroda, narod naj bo nosilec suverenosti.

Kar se tiče priprave za ustavotvorne skupščine, sloni novi volilni red na povsem demokatičnih principih. Bili so časi, ko so nam nasprotno stranke očitale, da smo mi proti proporcionalnemu sistemu. A naša stranka je zahtevala proporcionalni in demokatični sistem; ki je tudi že sprejet.

Konstatiram, da je bila naša stranka tista, katera je sprožila misel, da je treba agrarno reformo izvesti res praktično tako, da bo našemu kmetu in kmečkemu proletarijatu v korist. Naš klub je tisti, ki se je zavzel za rešitev učiteljskega vprašanja, o regulaciji plač i. dr. Započela se je iz našega kluba energična akcija glede valutnega vprašanja in svesti smo si lahko, da je naš klub zastavil vse svoje moči za korist svojega naroda.

Kar se tiče finančnega vprašanja, je država v stiskah, kakor vsaka država, ki je bila v vojni. Izdatkov imamo 5 milijard, dohodkov pa le 2 1/2 milijarde, tako da imamo 2 1/2 milijarde deficita. Toda če vpoštavimo razmere v drugih državah, vidimo, da so one mnogo na slabšem. Čehi, ki niso imeli nobene voj-

ške v svoji državi, izkazujejo 3 milijarde deficita, o Nemčiji in Italiji sploh ne govorim. A naše finance niso take, da bi morale obupati. Od 2 1/2 milijarde deficita odpade samo na armado 1 milijarda 750 milijonov, približno 800 milijonov pa na druge stvari. Državna bremena bodo seveda rasla, dokler se stvar ne uredi, toda naš finančni minister nima pravega razumevanja za to. Njegov finančni načrt je zgrešen. Edini zakon, ki je dober, je zakon o davkih na vojne dobitke. Naš klub pa je ostal na stališču, da je treba celotni davčni sistem predrugačiti in izjednačiti.

Naša nova država nam je dala jako dosti. Očitajo nam že celo, če tudi po krivici, da smo dobili za 40 milijonov več, nego bi nam bilo. Toda reči smemo, da ni naša država postopala z nami po mačehovski, in prepričan sem, da imamo lahko popolno zaupanje vanjo.

Delo v narodnem predstavništvu je podobno težko obloženemu vozu, ki se počasi premika naprej, sadene ob jarek in obstane, a se zopet premakne in gre naprej. A eno je ostalo, voz gre naprej in voz bo šel naprej.

Jaz sem trdno prepričan in verujem v veliko bodočnost našega naroda in da bo demokatična misel zmogala v naši državi. Imeli bomo uspeh, samo treba je poštvalnosti, vstrajnosti in dela. Kljub vsem zaprekam bomo stremeli za tem in vstrajali na tem, naj se spodi kar hoče.

Slovenke in Slovenci!

Pomagajmo invalidom.

Dne 12. julija praznujemo Slovenci prvi rojstni dan svojega narodnega kralja Petra I. Ta dan naj se po vseh naših pokrajinah, po mestih, trgih in selih, razvije v veličastno in stajajo manifestacijo — v veliki jugoslovanski Petrov dan. Ta dan počastimo v hvaležnem spominu padli, ki so s svojim življenjem plačali odkupnino za svobodo in ujedinjenje treh jugoslovanskih plemen ter s plemenito dobrodelnostjo njim, ki so danes med nami pomoči najbolj potrebni.

To so naši invalidi. Brez rok, brez nog, slepe, neme in gluhe — jih vidimo vsak dan med nami. Njih beda je velika in zahteva nujne odpomči. Ne miloščinne, dati jim moramo vsaj nekoliko plačila za njih preostano trpljenje, da se omili trdo življenje teh hromih in pohabljenih revežev. Po vsem našem kraljevstvu, med Srbi, Hrvati in Slovenci, po selih, trgih in mestih srečujemo nešteto teh bednih bratov in zato se je po

LISTEK.

Spomini.

Naša spominska literatura je zelo slaba in niti sodasnih dozdokov ne zapisujemo z vestnostjo dobrih zgodovinarjev. V Zagrebu je baje vlada poverila gosp. Marjanoviču in njegovim tovarišem, da sestavijo knjigo o delu in boju za osvobodjenje. Pri nas na to ne mislimo in vendar bi bilo treba, da tudi mi napišemo svojo knjigo o svobodi. Res je, da ni vsakdo storil mnogo, a vsaj to, kar smo storili, je treba napisati potomcem v spomin, da bodo vedeli, kako je bilo v tistih dneh, ko je prihajal konec sužnosti. V tako delo spadajo predvsem zapiski onih naših mož, ki so se borili znanj naših mej, pa tudi onih, ki so znotraj skušali storiti, kar so mogli, da pospešijo propad stare, gnile države — mučiteljice narodov. Imeli smo poleg — žal avstrijskih — tudi svoje junake, ki so vsak po svoje pripomogli do naše zmagre. Število teh junakov je raslo. Čim bolj se je bližal konec in dne 28. oktobra smo si naenkrat pogledali jasno v obraz. Tudi iz teh časov prevrata se nimamo napisanih spominov in vendar bodo ravno ti prvi dnevi svobode ostali za vselej važni v naši zgodovini.

Čehi so začeli takoj po osvoboditvi izdajati knjige, ki so bili v njih opisani prvi dogodki po prevratu. Hotel

so potomcem ohraniti vse, kar se je takrat godilo v Pragi in drugod. Tako je nastala cela literatura, oziroma cela zbirka zanimivosti, ki si jih bo marsikdo shranil za spomin: razglednice, kupleti, pesmi, slike, odznaki, letaki, dovtipi — konfiscirane knjige, prepovedana dela, brošure, fotografije, da celo koščke razbitih avstrijskih orlov so si nekateri vzeli za spomin. Pri nas imamo doslej eno razglednico in en parte na ravnko Avstrijo. To je vse. Pač nimamo take pietete do velikih dni. Zato gre vse mimo nas tako površno. Res je, da imamo časopise, ki popisujejo vsakdanje dogodke, toda v časih prevrata ni mogoče zapisati vsega; zato skrbi spominska literatura, da natančneje pojasni, kako je bilo takrat. Treba bo vsaj ob letu podati nekak natančnejši pregled, kaj se je godilo v onih dneh prevrata in v prvih dneh svobode. Narod bo rad čital tako knjigo spominov. Prejeli smo nekaj čških del, ki nam kažejo, kako so delovali »skrite sile« na Češkem, da bi bilo v odločilnem trenutku vse pripravljeno. Ne moremo naštevati vseh. Vsa dela so leno ilustrirana, da pokažejo v slikah glavne osebe in dogodke onih dni. Ta dela pa tudi dokazujejo svetlo, koliko je ta narod doma in v tujni storil, da bi pomagal zadržati nemško - avstrijsko - madžarsko nasilje. Zato opravičeno uživa uzled pri gospodih okoli zelene mize.

Vzemimo na dr. v roke knjižico Na pomoč dohodč. (na pomoč

Antanti). Tu se nam popisuje »tajno delovanje« čških ljudi, ki so z nevarnostjo lastnega življenja na pr. ustvarili v Pragi telegrafično postajo, v kateri so poslušali pogovore med Dunajem in Berlinom. Rekli bodete: ali je to mogoče? Človeku se zdi nemogoče, ako pomisli, kako strogo je pazila drž. oblast ravno v Pragi in pri nas, da bi se ne izvedele kake »skrivnosti«. In v Pragi so vedeli — vse. Pa ne le zato, ker so imeli na policiji že šest mesecev pred prevratom svoje ljudi, ki so bili zaupniki narodnega odbora, ampak posebno zato, ker so imeli — direktno zvezo z vojnimi ministrstvom — na Dunaju in v Berlinu. Torej so imeli najbolj točna in zanesljiva poročila. Ta poročila je preskrbel s »svojo centralo« Ludovik Očenašek, po poklicu elektrotehnik, pa jako iznajdljiv in ogumen mož. V začetku vojne je prišel v praško bolnišnico, da je rentgeniziral ranjenec. Svoji prosti čas je porabil za to, da je sestavil »zračni torpedo«, ki je bil važen posebno za boje v jarkih in izbornu nadomestoval artiljerijo, posebno, ker je bilo izdelovanje zelo enostavno in so moze tovarne izdelati velike množine teza novega nevarnega orožja. Seveda Očenašek ni dal tega orožja v roke Avstriji, ampak je poslal s pomočjo dr. Scheinera ves načrt Francozom preko Švice, kjer so vrli

»Na pomoč dohodč.« Tajna čimost nekoliko čških viavstencu za valky. Praga 1919. Cena 5 kron.

Čehi cel čas vojne oskrbovali stalne zveze med zunanijm svetom in domovino. Leta 1915. je prišel Očenaškov načrt za »zračni torpedo« srečno v roke francoskega štaba, kateremu ga je izročil prof. Masaryk, ki je bil takrat v Parizu. Francozi so takol poskusili z novim orožjem in so imeli take uspehe, da so nemška uradna poročila takoj poročala, da rabijo Francozi »nov zračni torpedo«, ki je zelo nevaren. Nemci so skušali ustvariti nekaj podobnega, pa se jim ni posrečilo. Ta zračni torpedo je rabil tudi general Brusilov pri svoji ofenzivi. Ko bi bili Nemci vedeli, da je prišel ta torpedo iz Prage, in da ga je iznašel Čeh — Očenašek!

Nekega dne so Očenaška aretirali. Ustrašili se je precej, kajti mislil je, da so mu prišli na sled. Pa se je izkazalo, da je baje pri avstrijski himni nekako »nerad vstal«. Njegovi ljudje so pravočasno spravili njegove načrte na varno. Tako je bil kmalu rešen ječe in — deloval je naprej. Delal je načrte za tajno dopisovanje s tujnino. Vse kemične in druge iznajdbe so imele pomagati, da bi šla »pošta« redno med Francijo in Češko. Toda to je šlo prepočasno, ker je bila cenzura stroga. Zato so prišli v Pragi na misel, da bi dobili zvezo med Dunajem in Berlinom. Očenašek se je lotil tega težkega dela. Vedeli so, da gre preko Prage direktna žica iz Berlina na Dunaj. Čeje dneve je poskušal požrtvovalni naš Očenašek, kako bi dobil to zvezo. Hodil je okoli Pra-

ge in je v skritih krajih zvezal svoji žepni aparat z žicami na drogih. dokler ni nekega dne ves presenečen zaslišal: »Halo! Kriegsministerium — Wien«, — in na drugi strani se je oglašil »Kriegsministerium Berlin«. Očenašek sam piše v svojih spominih, da je bil tako presenečen, da nadaljnega pogovora ni slišal. Vedel je dovolj. Imel je pravo smer. Našel si je zaveznika inž. Malega in s tem sta hodila poslušat. Toda nekod bi ju bil skoraj dobili orožniki — drugič je policaj prihajal mimo itd. Smrtna nevarnost je pretiła povsod. Zato je bilo treba urediti posebno postajo (»centralo«) na skritem prostoru. Kupili so staro villo »Demartinko«, kjer je šla telefonska žica čez veje neke hruške na vrhu. Našel se je požrtvovalen mož inženir Brečka, ki je kupil villo, da je mogel Očenašek v nji urediti svojo »postajo«. Ker je bivši posestnik še ostal na vili, je bilo treba največje previdnosti. Očenašek je delal na vrhu, češ, da zdravi svojo nevarnost z delom, v resnici pa je položil kabel, napeljal je posestniku elektriko — poleg tega pa je spjel v svojo sobo električno žico. Na vrhu hruške je pripel k telefonski zvezi »Dunaj-Berlin« — svojo žico, šel še v svojo sobo in je poslušal. »Halo! Kriegsministerium, Wien« — »Kriegsministerium, Berlin«. Slišalo se je krasno, popolnoma razločno. To se je zgodilo lani ob tem času. Poslej so imeli Čehi izborna poročila. Očenašek je sedel na telefonu med Dunajem in Berlinom in je

Inicijativni vojvoda Ziv. P. Mišiča določi na Petrov dan, 12. julija

veliki cvetlični dan

Ki naj zastopne svoj delokrog preko cele naše države in čigar čisti donos naj se porazdeli med vse vojne invalide...

Slovenke in Slovenci! Dokumentirajte svojo patriotsko in kulturno zavest s svojo darežljivo plemenitostjo...

Kjer v odborih za ta cvetlični dan ne sodelujejo vojaške oblasti, naj se pošiljajo prispevki deželni vladi, poverjeništvu za soc. skrb v Ljubljani.

Odbor za proslavo jugoslovanskega Petrovega dne:

Mars dr. Brejčeva, Franja dr. Tavčarjeva, Alojzija Štebič-Nadporočnik Franc Ahčin, major Martin Colarič, mag. svetnik Franje Govekar, stolni kanonik Fr. Klimavec, dr. Anton Milavec, Bogomir Udovič, kapitan Slavomir Verhuno

Slovenska koncerta v Mariboru in Radgoni.

Maribor, 7. julija. V soboto, dne 5. julija je priredila mariborska Glasbena Matica pod vodstvom sodnega svetnika O. Deva s sodelovanjem vojaške godbe mariborske pod vodstvom kapelnika Herzoga velik koncert v dvorani Mestne hranilnice v Radgoni...

Dne 6. julija ob 8. zjutraj se je odpravila Glasbena Matica in vojaška godba v Ljutomer. S kolodvorja je vihrala trobojnica. Vlak so pričakovali belo oblečene deklice s cvetlicami...

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Zvedel za vsak nemški poraz cel teden prej, nego so ga priznale novice. Na Dunaju so nekaj slutili. Glas na telefonu je enkrat rekel, da se slabo sliši...

Albin Lavrenčič: Načrt za socializacijo lesne trgovine.

V lesu je naše največje bogastvo. Imamo pokrajino, ki obdane le samih gozdov: cela gorja, lesa smreke in doline — sam gozd. Ta je deloma lastnina veleposestnikov, deloma kmetov in malih kmetov. Po dolinah in ob vznožjih hribov so gozdovi bogohnejši in plodovitejši, izkoriščane le kaže in ceneje: visoko v hribih so gozdovi bornejši, izkoriščane težavno in dragoceno.

Table with 3 columns (a, b, c) and 4 rows (I. posestniku za les na panju, II. rezano blago pri 40% odpadka, III. na kolodvor oz. v zadrugo, IV. pri industrijalizaciji odpade 25%).

Table with 5 columns (I, II, III, IV, V) and 4 rows (posestnik, država, delavci, socijalizacija, voznina).

Pod I. spada manipulacija v gozdu in sprava lesa na žago. Gozdni organi nakažejo drevje, ki za je treba posekati, gozdarji, delavci pa pazijo pri sečnji na to, da se škoda kolikor mogoče najmanj napravi. Odpadki lesa se zlože na kupe in gozd se po končani sečnji natančno po navodilih gozdnih organov očisti. Delavci imajo pravico do 1/2 odpadkov, iz katerih se napravljajo stoji za živino in drva za dom.

Pravica, določena tudi v predložitvi kmetov dobilek. Mladina lesa, ki odsevanja srednje vrstnosti, se pripravi v gozdu. Lepo vodno leto izboljša. Povprečno pridelavo na 1 hektar po 3 kubne metre lesa za sečnjo. V največjih slučajih bo gozdni dobilek: Ob posestvu, ki prideluje les, se vzpenjajo ob obeh straneh gozdovi v hribe. Vse posestva, oziroma vse skupine delavcev, ki so se pascijeli ali jih šele naselimo v gozdovih, sberemo v zadrugo, ki ima svoj sedež ob potoku v dolini, kjer se nahajajo gozdovi in začnemo poljedelstvo.

Table with 3 columns (a, b, c) and 4 rows (I. posestniku za les na panju, II. rezano blago pri 40% odpadka, III. na kolodvor oz. v zadrugo, IV. pri industrijalizaciji odpade 25%).

Table with 5 columns (I, II, III, IV, V) and 4 rows (posestnik, država, delavci, socijalizacija, voznina).

Pod II. spada rezanje mladov in manipulacija z rezanim blagom. Potovljni monter počne delo na žagi, kako ravnati s stroji in stroškovnim ordjem; potovljni učitelj počne delo, kako varčno rezati, predvsem pa kako sušiti rezano blago, da se ne zadrži in da dobimo lepo kvaliteto. Delavcem za rezanje in manipulacijo je kalkuliranih 13 kron za m³, za socijalizacijo 2 K za m³, dobilek za posestnika žaga in amortizacijo naprave...

ne in nazgode 2 kroni za m³, za posestnika 5 kron za m³, za državo 5 kron za m³, za delavce 5 kron za m³. Tovarno naj bodo na deželi, kjer so za delavce na razpolago zračna stanovanja, in kjer lahko dobe tudi zemljo za obdelovanje. V tovarnah izdelano blago se odpravi v zadrugo zvezo, ki prinese k cenam še 10 kron k m³ za vozilno, 10 kron k m³ za prodajne stroške, to je provizijo in uradništvo. 2 kroni na m³ za bolniško blagajno in nezgode. Tako dobimo 292 kron 60 vin. m³ kot ceno za les izdelan v tovarni in 211 K 30 vin. m³ za surovo rezano blago. Zadruga zveza proda blago po tržni ceni in razdeli dobilek na tri dele, in sicer 1/3 za posestnika, 1/3 za državo, 1/3 za vse delavce. Na ta način odpade vsaka delitev gozdov. Velika posestva (čež 1000 ha) naj se podržavijo. V naših gozdnatih krajih bo zavladala zadovoljnost, prišlo bo blagostanje v vse kroge ljudstva, kakor mravlje bodo znašali naši pridni ljudje premoženje skupaj in opustila se bo misel na izseljevanje.

Politične vesti.

NOVI ORGANIZACIJSKI RED JDS.

Organizacijski red se izpremeni tako, da bodo v bodoče pošiljali okrajni odbori svoje zaupnike v izvrševalni odbor, ki bo iz svoje srede izvolil načelstvo. S tem se številno članov izvrševalnega odbora, ki je doslej znašalo 66, zelo poveča, ker bo vsak okraj poslal v izvrševalni odbor toliko odbornikov, kolikorkrat bo 200 članov štejele posamezne krajevne organizacije v okraju. Ob sedanjem stanju organiziranih članov JDS bo torej novi izvrševalni odbor šteje 100 članov. Glavni pomen tega volilnega reda obstoji v tem, da bo zastopan v izvrševalnem odboru vsak okraj in da pride v odbor vsled tega volja članstva, zlasti kmečkega ljudstva na deželi, do popolne veljave.

Volitev novega načelstva je za sedaj odpadla in staro načelstvo je dobilo naročilo, da izvede nove volitve po novem strankinem volilnem redu najkasneje do 1. septembra 1919. Dotlej je dosednji odbor še nadalje poverjen z vodstvom strankinih poslov.

Druga važna izprememba organizacijskega reda je ona, ki se tiče ustanovitve posebne kmečke strokovne organizacije v okviru JDS. Ustanovi se za stanovska in strokovna vprašanja kmečkega stanu »Kmetški svet«, v katerega bo pošiljala vsaka okrajna organizacija po enega posestnika. Izvrševalni odbor pa izmed članstva toliko kmetških strokovnjakov, kolikor bo to potrebno. Na ta način pridejo podedelski člani JDS, katerih je nad 15.000, do primernega vpliva v stranki. »Kmetški svet« bo začrtaval vodstvu stranke tudi politično smer. Veliko moč pridobijo deželani z onem izpremembo organizacijskega reda, ki daje okrajnim odborom izključno pravico za postavljanje lokalnih kandidatov v parlament. Izvrševalni organ »Kmetškega sveta« bo »Kmetška pisarna«.

JDS ZA KMEČKE INTERESE

Strankin program, ki se tiče kmečkih interesov, mora se izdatno spreminiti in razširiti. V to svrhu je bila sprejeta na strankinem zboru resolucija, ki obsega bistvene točke kmečkega programa, ki ga je izdelal posebni agrarni odelst stranke. Ta resolucija bo služila oslasi snujočemu se kmečkemu svetu za podlago, da izdelata s pomočjo kmečkih strokovnjakov popoln kmečki program JDS. Delo v stranki se ima vršiti že sedaj v smerih sprejete resolucije. Kmečko tajništvo začne svoje delovanje v kratkem.

K POROČILU O STRANKINEM ZBORU

Naš poročevalec je v težnji, da čim bolj na kratko poroča o izredno bogatem zboru zaupnikov JDS, pomotoma izpustil v poročilu izrecno konstatcijo velikega odobravanja, s katerim se je vzelo na znanje poročilo o delovanju obeh zastopnikov JDS v deželni vladi, zlasti tudi poverjenik g. dr. Ravniharja. Obema velja, kakor tudi g. ministru dr. Kramerju in strankinemu odboru, zaupnica, ki je bila sprejeta s oduševljenim odobravanjem.

Ravno tako omenjamo radi popolnosti poročila, da je obširno referiral o organizaciji taj. prof. Breznik, o novem organizacijskem statusu in izpopolnitvi strankinega programa v kmečkem smislu pa poslanec A. Ribnikar. Poleg na zboru predčitanih posdravov je zbor došel, toda bil prekajno dostavljen brzojavni pozdrav velikega ljudskega zbora javni JDS v Karlovcu. Brzojavka se glasi: »Danas u Karlovcu održana velika narodna skupština demokratske stranke jednodušno srdačno pozdravljuje braću Slovenice, koji u borbi protiv klerikalnih nadržajnika kreću s nama zajedno putem napredne i slobodne jugoslavenske demokracije. Živili Slovenci i demokratska stranka! — Predsednik skupštine Grabović«

PREŠERNOVI SLOVENC

»Obzor« dne 2. t. m. je priobčil o nas Slovencih članek, ki ga v naslednjem pridobujemo pridružujoč si pravico, da naspram njemu zavzamemo svoje stališče.

»Roko v roki bi mogli stopati Slovenci s Hrvati, ker so nam skupni interesi in imamo skupnega sovražnika. Zato bi se Slovenci in Hrvati morali združiti v jedno falango in pod jednim vodstvom skupno delovati. To je slasti potrebno sedaj, ko naj narod sam odloči o svoji usodi in o svoji sreči in sam piše svojo zgodovino. To ni pisal Hrvat, to je pisal pred sedmimi leti Slovenec Mazovec v slovenskem listu »Čas«, raspravljajoč o hrvatsko-slovenski vzajemnosti. Isti Slovenec je označil Slovenca kot mehko in poetično dušo, katere glavni predstavitelj je bil Stanko Vraz. To je ena vrsta Slovenca. Zastopnik drugega dela naroda, njegove duše, t. j. trda praktična, na pol germanska duša, ki zre prošlost in sedanjost samo v uspehu, samo v dobičku. Predstavitelj te duše je bil France Prešeren, da govorimo o bolj znanih možeh iz zgodovine. Teh trdih duš imamo mnogo tudi danes; germanska navlaka in stoletno življenje s Germani je vilo Slovencev v kri oni račun, s katerim stopa po svetu German. V preteklosti smo imeli dosti dokazov za to pojmovanje odnošajev med Hrvati in Slovenci. Starčević se je bal, da bodo nekoč ostali Hrvati sami brez Slovencev — in to zaradi tega njihovega značaja. Vseled tega bodo oslabljeni jedni kakor drugi. Ko je bil l. 1892 v Ljubljani prvi slovenski katoliški shod, so jeli smovati svezne med Hrvati in Slovenci. Od tega časa so se te vezi vedno bolj krepile. Na takšno delovanje se je naslanjala vzajemnost Slovencev in Hrvatov, ki bi jo naj podprle tudi gospodarske svezne.

Slovenski klerikalci so bili v tem času povsem svezani s predstavitelji in voditelji hrvatskih Frankovcev. Slovenski klerikalci so vrgli v svet nekaj misli, ki so se razvijale in rasvile v naši novi državi do velike moči in katere bodo v naši domovini igrale veliko vlogo. To je ono krepkejšo poudarjanje dela na gospodarskem polju.

Tudi preje se je pri nas delovalo na tem polju. Toda živelo se je zelo dolgo zgolj od patriotskih izrazov, povnajveč brez vsake realnosti. V času Osvajavega absolutizma v Hrvatski so slovenski klerikalci podpirali prijatelje absolutizma in jim kazali pot na polje dela in gospodarstva. Slovenski liberalci, sedanji demokrati, so simpatizirali s otnimi Hrvati, ki so bili v najtežjih konfliktih s reakcijo. Njihova pomoč je bila bolj idealna, kakor realna. V obče lahko mirno duše trdimo, da je bila vsa pomoč, ki so jo dobivali Hrvati od Slovencev v prošlosti, ako izvzamemo podporo klerikalcev Frankovcem, bolj idealna nego realna. Realen je ostal Slovenec doma. Idealna je bila slovenska pomoč vse do razpada monarhije. Nato pa je Slovenec, realist začel s svojo pomočjo, toda ta podpora je bila vseokoli v znaku Prešernove duše. Hrvat, bolj idealno razpoložen je tudi tu pojmoval vzajemnost s popolno realnostjo.

Vstopili smo v nov položaj. Nič se ni izpremenilo, samo trdi liberalni Slovenci se sprejel črto Prešernove duše, ostal je popolen in trd praktik. Politika Hrvatov - idealistov, iskrenih in do skrajnosti vdanih narodni in splošni ideji, je doživela svoj brodolom ob oni trdi in praktični skali. Ker pa naša doba zahteva tudi praktično delo, je došlo do tega, da se med Slovenci in Hrvati, vsaj v časopisih, pojavljajo spori, do katerih ne bi smelo in bi tudi ne moglo priti, ako bi »trda, praktična, na pol germanska duša« ne ušla v one vode, ki ne vodijo nobene politike do uspeha. Ta duša — tako jo je kretel klerikalce Mazovec — se je odpovedala demokratski težnji sveta in svojega naroda. Ona se je zapletla v absolutistične posele in hoče, kakor je vsak dan razvidno iz slovenskih listov, svoj praktični duh uvrstiti tako, kakor ga je skušal uvrstiti German. Ta duša je izzvala borbo doma in izzivala tudi boju svojim sosedom. Da-li misli pri tem na rezultate, nam ni znano. Ako misli, potem bo prišla do zavesti, ako ne misli, potem bo zlo. Danes ne potrebujemo vzajemnosti Slovencev in Hrvatov. Danes potrebujemo ljubezni in razumevanja. Brez tega ni napredka. Toda ljubezni ni. Ako bi bila potem bi se ne pisalo o Hrvatih tako, kakor se piše v »Slov. Narodu«. Potem bi se ne silkalo Hrvat pred Slovinci kot neprijatelj Slovencev in njihovih teženj. Drugače je bilo pod Avstrijo, drugače je danes v lasini zajednički državi. Niti liberalcem, niti klerikalcem, niti socialistom v Sloveniji ne bomo nikdar čitali levit, oni poznajo sami sebe bolj, nego jih poznamo in moremo poznati mi. Ne bomo se vmešavali v njihove posle, v kolikor niso to splošni naši državni posli. Toda isto zahtevamo tudi od njih za sebe. V protivnem slučaju bi lahko nastala tolika splošna škoda, da bi je ne bilo mogoče tako hroo popraviti. Napisali smo te vrstice s ono sentimentálnostjo, s katero se valikar Hrvat lotova poslov, ki ga enkrat morajo za-

Popravila žepnih ur, zlatnine in srebrne brnne sprejme F. Cuden Sin — nasproti glavne pošte v Ljubljani. Točna in solidna izvršitev. 5531

tesarji kakor tudi več učencev se sprejme proti dobremu plačilu v trajno delo. **Anton Šteiner**, mestni tesarski mojster, Ljubljana, Jernova ulica št. 13. 4844

Kobarica, ki umé samostojno kuhati (dobra, fina meščanska kuhinja) in dekla za vse hišne posle se sprejmeta takoj. Plače prva 150 K, druga 50 K in obe popolno oskrbo. Izkazati se je z izpričevani. Potni stroški se povrnejo, ako ostane v službi vsaj eno leto. Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 6513

Star štedilnik se kupi takoj. Naslov pove upravištvo »Slov. Naroda«. 6702

Dobrodoča gostilna se vzame v našo mesto ali trgu v Sloveniji. Ponudbe na upravištvo »Slov. Naroda« pod »Gostilna«. 6701

Bilance zmožen knjigovodja, slovenske in nemščine popolnoma vešč, vseskozi samostojen pisarniški vodja in samostojna slovensko-nemška korespondentinja zmožna stenografije in strojepisja. ki je ob enem dobra računarica, se sprejmeta takoj v velikem tovarniškem podjetju. Samo prvovrstne moči z večletno prakso in dobri priporočili na pošljejo ponudbe na upravištvo »Slovenskega Naroda« pod »K/1919« 6697

Pozor!

Imam v zalogi 8 vagonov ovs, 20 vagonov koruze, 7 vagonov žolza, 4 vagonov pšenice, poldrug vagon ajdove kaše, 1 vagon sira za metle. **Milivoj Topolčić**, agentura Bjeovar na Hrvaškem. 6705

Amaterji-fotografi dobe sveže plošče vseh velikosti, nadalje papirje in fotokemikalije. Naročila po poštenu povzetju se z obratno pošto rešujejo. Drogerija in fotomanufaktura Sanitas, Celje. 6621

Sanatorij „Mirni dom“ je spet odprt in sprejema bolnike vseh vrst, kakor tudi okrepčanja potrebne. Zdravljenje, tudi izvrstna hrana pri zmernih cenah. Pojasnila daje lastnik in vodja **dr. Fran Čeb**, pošta Goraja Kunguta pri Mariboru. 6491

Konjak Za oslabele vsled starosti, proti slabostim v želodcu in proti gubitku telesne moči, je **stari vinski konjak** pravo oživljenje. Razpošilja dve pol litrski steklenici, franco pakovanje, za 60 K. 5848

Benedikt Herti, graščak na graščini Golč pri Konjicah-Stajersko.

Iščem boljše sobarico za pošteno hišo v Beogradu in eno devojko za hišni posel za Staro Pazovo, Srem, Slavonija. Plača in obrskba dobra. Obrniti se je na gospo Sofijo Dr. Simonovića, Ruma, Srem, Slavonija. 6655

POZOR!

Žitne odpadke, dobra piča za perutnino in drugo živino razpošilja po povzetju z vrečo vred po 75 kg postavljeno na kolodvor v Celju po K. 50.- vreča umetni in valčni mlin Josip Kürbisch, Celje. 6640

Slike kralja Petra v velikosti 47x65 cm priporoča **Narodna knjigarna v Ljubljani**. Cena v knjigarni K 15.-, v trdem ovoju po pošti K 18.-.

JAJCA jajca za čaj (temno rumena) 85 v. la jajca (čez 50 g težka) 80 v. Ila jajca 70 v. Plavci (Schwimmer) in umazana 60 v. en komad, se prodajajo v originalnih zabojih pri EM. SUPPANZU v Rogatcu, Slovensko Štajersko. 5919

Več pisalnih strojev ameriškega sistema se prodaja na Dunaju. Fr. Mulec, Ljubljana, Gradišče št. 8. 6716

Kupi se dobro ohranjena kokosova preproga za predsobo ter bel umivalnik. Kje, pove upravištvo »Slov. Naroda«. 6717

Bančni uradnik išče sobo pri boljši družini s prestim vtiškom, če le mogoče tudi s hrano. Naslov pove upravištvo »Slovenskega Naroda«. 6719

2 milijona kos iz prve češkoslovaške tovarne se odda. Dopisi pod: »2 milijona kos« na upravištvo »Slovenskega Naroda«. 6720

Josip Jug stavbni in pchištveni in pleskar in ličar in Rimski cesta št. 16. naznanja, da se vedno dela s prisnim blagom. Izvršitev točna. Zmerne cene. Za vsa izvršena dela jamtim dve leti

Proda se razno sobno pohištvo na Bregu št. 20/III od 10. julija t. l. naprej. Vratašati je med 10 — 12, uro popoldne od 3 — 5 ure. 6683

ŠIVILJE, katere imajo sivalni stroj, se sprejmejo. Ponudbe: Poštni predal 157. 6665

Tko boluje? na želudcu, zatvorenoj stolici, glavobolji in uopće poremečenój utrobi podponoma če se izliječiti bez svake boji pijuć na tašte naravnu gorku vodu »Satarica« zvanu. Jedan sanduk za izlječenje stoji samo 50 Kruna, koje se imaju unapred sa točnom adresom naručitelja postati na: CIGLAR I DRUG, skladište mineralnih voda. Centrala: Gorjanska Stubiča, Hrvatsko Zagorje. 6517

Zahvala vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so izrazili sočutje ob smrti pospoda

Matije Sevnika sodn. nadfic. v pokoju in ga spremljali k zadnemu počitku, osobito preč duhovščini, sodniji, požarni bramb, pevskemu društvu, Vranska Vila ter gospodu naručitelju Ivanu Kramarju za poslovilne besede ob grobu

Vransko, dne 5. julija 1919.

Zalujočl ostali.

naprodaj. Gradite 5/III, deono, II. stopnja, od 18. — 12. in od 3. — 5. 6682

400 vreč za oglje potrebujem. Ponudbe na A. Kajtš Kotarje. 6726

Dobro vino leta 1918 okoli 20 polčetrinjakov imam naprodaj. Sode je poslati naprej. Karol Kasnar, vinogradnik, Ptuj. 6729

Star štedilnik se prodaja. Naslov pove upravištvo »Slovenskega Naroda«. 6714

Paradnog kočijaša traži za odmah tvrđka D'Elle i Holajević. Zagreb, Preradovića ulica 32. Ponudbe valja slati na goraji naslov. 6730

Minka Horvat Trgovina. Stari trg št. 21. ostane od 15. julija do 15. avgusta zaprta. 6746

Motorno kolo NSU v popolnoma dobrem stanju, 3 HP, z dvema prestavama, 1 rezervnim plišcem in 1 zračno cevjo, se prodaja. Ogleda se: Dunajska cesta št. 50 pri II. avtokoloni oisarna. 6740

Proda se 1000 kosov nove in 1000 kosov stare strešne opeke. 6739

Posoda in steklenice poljubne velikosti, obošalni klični, pripravni za trgovatvo, steklene kupice, steklena stena, 7 in pol metra dolga z vratni na dvo krili in motnimi širami ter 2 brošibne Seiferlova biljarda (plošča se obrne), rima sušno, s koji vred, je naprodaj.

Vprašati v sredo in soboto pri gosp. Heszacherju v Mariboru, Koroska cesta št. 19. 6733

Oznaniha Union-propaganda centrala Maribor. išče se akt. sotrudnik z 200 do 300 mille., ako mogoče izveden trgovce. Naročila, osobje, tehnik in vel ko skladišče pričujoče. — Ponudbe pod »Elektroindustrija« na nastojni zavod. 6731

Večje graščinsko posestvo z nekaj sto orali zemlje za obdelovanje in enoliko gozda, v lastni režiji opravljanega se takoj kupi. Ponudbe na E. Hofmann Dunaj (Wien) VII. Burggasse 27.

išče službo za popoldnansko ura. — Naslov pove upravištvo »Slov. Naroda«.

Menjam stanovanje v udobni lastni hiši v Gradcu, Lessingstrasse 12, II. nadstropje, s 3 sobami, kopaljo, plinom, elektriko itd., za takoj ali za stanovanje s 4 sobami v Ljubljani. — Inž. Frano Žužek. 6748

Damsko kolo se prodaja. — Naslov pove upravištvo »Slov. Naroda«. 6747

Tvrđka Ivan Perdan išče kontoristinjo zmožno slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi in strojepisja. Lahko je začelnica z dobri spričevaji in lepo pisavo. 6744

Izjava. Podpisani izjavljam, da nisem odgovoren za mojo ženo Marijo, nje dolgove, — besede — in niti za izobrazbo najinih dveh sinkov.

Anton Peterman, Javornik, šte. 99, Goranjako.

Gospodična išče sobo v kratkem in v mestu. Naslov pove upravištvo »Slov. Naroda«. 6741

Brošura „Pod novim orlom“ je izšla v ponatisu. — Dobi se v »Narodni knjigarni« v Ljubljani, Prešernova ulica 7. — Cena s poštnino 6 kron. Naročila se rešujejo le proti pošiljativi zneska v naprej ali pa po povzetju.

Specerijsko kolonijalno in prekomorsko blago najceneje in najbrže kupujete od poznate veletrgovine ::

Izdor Schollera sin Zagreb, Vlačka ul. 21. Telefon 104. Utemeljeno 1853.

Zahtevajte cenik!

Najpovoljnije na veliko!

Kava Čokolade Čata Sveće

Modre galice Sampera (kvepla) Rafije (ličja) Union škroba (stirke) Lužnog kamena Makarona Paprike Radix curcumea Rožičko Krema za cipele itd. kod

„KOLONIALE“ hrv. trg. d. d. Zagreb.

Bizojavni naslov: »LEVANTE«. 6562

Samostojna moštrita dobi letno službo. Ponudbe na upravo St. N. pod »Modišta 627«. 6096

STROJE za pranje dobavija tvrđka **VINKO VABIĆ**, Zalec pri Celju. 6096

Kupim več dobro ohranjenih motornih koles, avtomobilov in novo pnevmatiko vsake vrste za kolesa, motorje in avtomobile. — Florjanič, Selenburgova ulica 6. 4273

Trgovsko opravo v dobrem stanju kupaletno in specerijsko trgovino. Istotam se sprejme trg. steneč; že trgovine nekoliko vajen ima prednost. Ponudbe pod »Trgovska oprava in steneč/6721« na upravištvo »Slov. Naroda«. 6721

Razvijam na cjelom području Jugoslavije svih vrst užarskih (vrvarskih) potrebština kao strange, ulaze, užeta za govedo, užeta za siljeno, užeta za rublje. Tražite cjenike od Trgovacke agenture i komisiona radna. Ljudevit Pollak, Vukovar. 6722

Kobarica k 2 osebama, snažna, perfektna sobarica, istotako 60 K mesečne plače, se iščeta za odlično kršćansko hišo na Hrvatskem. Naslov: Dr. Bauer, Osijek, Kolodvorska cesta 2/L. 6725

Pisalni stroj najboljeg sestava, sasna nov ili malo rabljen želim kupiti. Ponude tvrtci Schwarzl drag, Zagreb, Preradovića ul. 3347

Strojnika

za Dieslov stroj, starejšo v popravilnih izvežbano moć, sprejme v trajno službo naj popolni oskrbi J. Zdravce, paromlin, Središće. — Oferte s plaćilnim zahtevkom imenovanemu. 6715

Št. 583. 6738

Zveza Industrijev na slovenskem ozemlju kraljevstva SHS v Ljubljani (Selenburgova ulica št. 7/II.) razpisuje mesto

II. tajnika.

Pismene ponudbe je vpslati najkasneje do 20. t. m. Ponudbe naj izkazujejo srednješolske in akademske študije, ev. doseadanje službovanje in zahteve glede plače. Ob enem se razpisuje mesto

pisarniškega uradnika (solicitatorja). Ponudbe je istotako do 20. t. m. vpslati Zvezi industrijev. V Ljubljani, dne 7. julija 1919.

Tajništvo.

Ant. Miterger stavbni in pchištveni pleskar in ličar.

Sp. Siška, Knežova ulica št. 121. Prejo: Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 6.

Svojim cenjenim naročnikom, kakor vsemu slav. občinstvu vljudno naznanjam, da sem po 4. letih vrnišči se od vojakov zopet otvoril svojo pleskarsko obrt. Ker imam veliko zalogo predvojnega blaga, mi bo možno vsa dela izvršiti kar najbolje. 6585

Lurion Vosak za loščilo za čevlje vsako količino

Salvator loščilo za čevlje vsaka veličina in vsaka količina 6728

se dobiva po najnižjih dnevnih cenah

„Slavia“ tvornica kem. proizvoda d.d. ZAGREB, Ilica 73 (privremena poslovnica).

OKLIC.

Po sklepu okrajnega sodišča kr. S.H.S. v Mariboru pod opr. št. A V 776/18/6 se bo vršila dne 17. julija 1919 ob pol 9 uri v notarski pisarni podpisanega v Mariboru, Tegetthoffova cesta št. 14

prostovoljna sodna dražba sledećih hišnih posestev:

1.) vložek št. 143 k. o. Studenci pri Mariboru, ki obstoji iz hiše št. 9 v Kovaški ulici (Schmiedgasse) v Studencih pri Mariboru, to je iz stavbišćne parcele št. 114 v obsegu 4 a 2 m² ter njive parc. št. 28/2 v izmeri 3 a 17 m² za cenilno vrednost K 14680.95

2.) vložek št. 183 k. o. Studenci pri Mariboru, ki obstoji iz hiše št. 4 v Šošćarićevi ulici v Studencih pri Mariboru, to je stavbišćne parcele št. 144 s površino 2^a a 51 m² in iz vrtnice parcele št. 90/5 po l a 48 m² za cenilno vrednost K 11790.40

Pri tem zadnjem posestvu pride tudi v poštev ena pralna miza v pralni kuhinji kot pritlikina za cenilno vrednost K 10.

Vsak ponudnik mora pred ponudkom na roki sodnega komisarja izročiti kot vadji deset odstotkov izklicne cene. Najvišje ponudke je plaćati najkasneje do 25. julija 1919 na roke podpisanega sodnega komisarja.

Vsako zemljišće se prodaja zase. Dražbeni pogoji in zemljeknjižni izpiski se lahko vpogledajo med uradnimi urami v notarski pisarni v Mariboru, Tegetthoffova cesta št. 14.

Franjo Krisper s. r. not. namestnik kot sodni komisar.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.
obrestuje hranilne vloge po čistih **3 %** brez odbitka rentnega davka
Rezervni zaklad nad K 1,100.000. Ustanovljena l. 1813.

Vreče za oglje

kupi vsako množino gozdarski urad v Soteski, pošta Straža, Dolensko. 6678

Trgovski pomočnik

vešč specerijske, manufakturne, kakor gelanterijske stroke želi službe v kakem mestu Jugoslavije. Cenjene ponudbe na upravništvo „Slov. Naroda“ pod „Sotrudnik/6723“.

Postelje

po K 60.—, spodnje in vrhne modroce kakor tudi vsakovrstno drugo hišno opravo priporočata **Brata Sever, zaloga pobištva in tapetniška delavnica, Ljubljana, Marije Terezije cesta, Kollizej.** 6724

Največja slovenska hranilnica!

Mestna hranilnica ljubljanska
LIUBLJANA, Prešernova ulica št. 3

Je imela koncem leta 1918 vlog K 80.000.000—
rezervnega zaklada „ 2.500.000—
Sprejema vloge vsak delavnik.

Hranilnica je pupilarno varna. 159

Za varčenje ima vpeljane lične domače hranilnice. Dovoljuje posojila na zemljišča in posloplja proti nizkemu obrestovanju in obližatornemu odplačevanju dolga. V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.**Samoprodaja**

na lastni račun že 100 let najbolje uvedene prvovrstne tvornice kovinske stroke, specialiteta žlice (Martinovega jekla aluminij)

se odda.

Kavelja potrebna!

Ponudbe na Löwy & Plonkowsky, Praga-Vinohrady, Skretová 13. 6736

Pianino,

finiskoro nov, se proda. Kje, pove upravništvo „Slov. Naroda“. 6718

POZOR!

Kdor ima katerokoli blago ali predmet

prodati ali kupiti, naj se posluži kupčijske pisarne

„MERKATOR“

katera mu oskrbi kupčije z malimi stroški, pozna vire dobava blaga in ima zvezo s kupovalci. Posluje v Ljubljani, Jurčičev trg 3 za stranke od 10 — 12, 3 — 5 ure. 6648

METLE

z metlišči, krtače iz sirka za ribanje nudi za trgovce, postavno Velika Gorica

Prva Hrvatska Tvorilna metala, Velika Gorica.

Jadranska zavarovalna družba
sprejema**transportna zavarovanja**

vsakovrstnega blaga po najugodnejših pogojih. Prospekti in pojasnila so na razpolago pri

glavnem zastopstvu Jadranske zavarovalne družbe v Ljubljani, Franca Jožefa cesta. 6743

Pozor!

„I^a Majunga Rafija“

ispod dnevne cijene odmah za odati. Upitati:

Oskar Neumann, Ljubljana, Zidovska ulica 111. **Pozor!**

Čevlje, fine, moderno izdelane in sandale

ima v zalogi in jih razpošilja po poštnem povzetju mirenka „Čevljarska zadruga“ v Vrbovcu pri Mozirju.

Čevlji so iz lahke ševro-media kože, boksa in teletine. Dobite visoke, nizke in salonske moške, ženske, deške in otroške čevlje ter sandale.

Cene usnja se dvigajo, zato naročite čimprej!

Pri večjem odjemu primeren popust!

6601 Prodajalna tudi v Celju, „Narodni dom“.

Zmerne cene!

Zahtevajte cenike!

Tvorilnica čipk na Češkem

išče spretnega

zastopnika za Jugoslavijo

Ponudbe pod „P. L. 2041“ na Rudolf Mosse, Praga, Prihopy 6. 6734

Generalna reprezentanca za kraljestvo SHS

za baterije, žarnice, elektrotehniko

Jzdelki svetovnih angleških in slovanskih tvrd.

Janko Pogačar, Ljubljana.

Skladnišča, pisarne in razstavalni lokal

Mesni trg 25.

Trgovci pozor!

Onim trgovcem, ki imajo za pletenje sposobno prejo, pavolnato ali volneno, splete proti primerni odškodnini nogavice za ženske, moške in deco

DRAGOTIN HRIBAR, tovarna pletenin
v Ljubljani.

Cenj. gospodem zobarjem

se priporoča

zaloga zobarskih potrebščin 6633

O. Golob

Ljubljana v poslop. Jadr. banke

Došel je I a alabastrov mavec.

Izvolite ga takoj naročiti.

EMISIJA DIONICA
HRVATSKE POLJODJELJSKE BANKE DIONIČARSKOGA DRUŠTVA**Poziv na potpisivanje.**

Na temelju zaključka glavne skupštine od 29. travnja 1919. kao i na temelju ustanova čl. 8. i 9. društvenih pravila povisuje ravnateljstvo Hrvatske poljodjelske banke dioničarskoga društva dioničku glavnicu toga zavoda za K 2.500.000— to jest

od K 5.000.000— na K 7.500.000—

izdanjem novih

50.000 dionica jedinica po nominalnoj vrijednosti od K 50— ili 5.000 „ desetica „ „ „ 500—

i to uz ove uvjete:

1. Posjednici starih dionica imaju pravo na svake 2 stare dionice preuzeti 1 novu uz cijenu od K 70— za jedinice, odnosno K 700— za desetice. U tu svrhu moraju predočiti stare dionice, na kojima će se označiti, da je ovo pravo opcije izvršeno. Posjednici potvrda o optiranju odnosno dodijeljenim dionicama posljednje emisije (od 28. veljače t. g.) imaju također te potvrde predočiti, na kojima će se označiti, da je pravo opcije izvršeno.

2. Dionice, za koje ne bude izvršeno pravo opcije, prepuštaju se slobodnoj subskripciji uz cijenu od K 85— za jedinice, odnosno K 850— za desetice.

3. Subskripcija počinje na 10. srpnja pa traje do 10. kolovoza t. godine.

4. Kod potpisivanja ima se odmah uplatiti čitava kupovna za sve potpisane dionice zajedno sa naknadom kamata od 1. siječnja 1919., koja se

U Zagrebu, 28 lipnja 1919.

ustanovljuje sa K 2— za jedinice odnosno sa K 20—, za desetice tako, da se za optirane dionice ima uplatiti ukupno K 72— odnosno K 720—, a za slobodne K 87— odnosno K 870—. Zato će sve nove dionice sudjelovati na dobitku za god. 1919., pa će im prema tomu pripadati pravo na dividendu, koja teče počam od 1. siječnja 1919., a ostala će prava moći izvršivati samo oni vlasnici dionica, koji budu prema čl. 14. društvenih pravila upisani u knjigu dioničara.

5. Citavi višak, koji se plaća povrh nominalne vrijednosti ovih dionica osim kamata, pripaja se po odbitku odnosnih troškova pričuvnoj glavnicu zavoda.

6. Dionice glase na ime, pa će se ispostaviti i potpisateljima uručiti uz povrat potvrde o uplati u roku, koji će biti naknadno objavljen. Svaki potpisatelj treba da naznači čitljivo i točno uz ime i prezime, na koje bi imale njegove dionice glasiti, također svoje zanimanje te pobjližu adresu, na koju će mu se dodijeljene dionice dostaviti ili novac povratiti. Ravnateljstvo pridržaje si pravo slobodne dodjelbe onih dionica, koje budu potpisane na temelju slobodne subskripcije.

7. Potpisivanje i uplaćivanje starih dioničara s pravom prednosti na ove dionice obavlja se na blagajni Hrvatske poljodjelske banke u Zagrebu, kod njezinih podružnica na Rijeci i u Sarajevu, kod izpostava u Bribiru, Čabru i Kraljevu te kod podružnice Prve hrvatske štedionice u Osijeku i podružnice Jadranske banke u Splitu. Potpisivanje i uplaćivanje novih dioničara na temelju slobodne subskripcije obavlja se osim kod svih hrvatskih seljačkih zadruga. Odnosni dopisi, stare dionice kao i uplate mogu se poštom slati na spomenute naslove.

Ravnateljstvo
Hrvatske poljodjelske banke
dioničarskoga društva.